

Noogle Ord om de saariske Schæferier, som omtales i Ferslews „landoeconomiske Reise“; foranledigede ved denne Forfatters Meddelelser om dem.

Lohmen var for circa 12 Aar siden gaaet utrolig tilbage, ikke alene formedelst en traadèt Uld og spidse Stabler, men der fandtes en saa stor Ujevnhed i Ulden, at saarede Partier paa Bagdelen ei vare sjeldne. Ferslew anfører, at „Mange ville have spidse Stabler, og, da Lohmen er et kongeligt Stam-schæferi, maae de altsaa være der.“

Skulde der nu virkelig være Mange i Saren, som attraae spidse Stabler paa deres ædle eller for-ædlede Faar? — For 15—20 Aar tilbage vogtede man sig ikke nok for denne Uldfeil; men siden den Tid have Sarerne arbeidet med Kraft paa at faae stumpe Stabler og den dermed oftere forenede større Uldmængde. Der gives neppe noget Land i Verden, hvor Kundskab om ædel Uld og dens Production er saa almindelig udbredt blandt Landmændene, som just i Saren; derfor synes det neppe troligt, at Mange endnu skulle attraae at producere Uld med spidse (feilagtige) Stabler. Og fordi En og Anden har et saadant mindre rigtigt Begreb om det Rette, kan dette ikke undskyldes et kongeligt Stam-Schæferi, endfjg gjøre det til Pligt for et saadant, at soie sig efter de Ufyn-diges Dnsfer og for deres Skyld holde Bæddere til Salg, som det erkjender for mindre fuldkomne. En

saadan Grundfætning vilde være farlig, da den virker paa de Principer, et Stam-Schæferi bør have for Die.

Forresten er det vistnok, at Vohmens ublandede Blod (Afholdelse fra al Krydsning) under Ledning af en saa kyndig Mand som Schweiger, snart maa kunne have Schæferiet igjen, ligesom ogsaa, at dette's store Udmængde paa hvert Aaar under nærværende Con-juncturer vil give det mere Credit og gjøre det nyttigt for Landet.

Weistrop har tilhørt Hr. J. von Krause, som for circa 6 Aar siden solgte det til Hertugen af Lucca imod at beholde Gaarden i Forpagtning i en Række Aar. Agerbruget bestyres af Krauses Slægtning Kirchens-pauer, men Krause leder selv Parringen i det udmærkede Schæferi, som han ved megen Intelligens og mere end almindelig Opmærksomhed saa at sige har skabt; — oprindelig stammende fra Vohmen, er Weistrops Schæferi i mange Aar blevet forædlet i sig selv og uddannet til en Perle iblandt Sarens Schæferier. Faarenes Kroppe ere ikke saa kraftige, som man kunde ønske, men Ulden er udmærket i sin Textur og fortjener Navn af ædel; — idetmindste i høiere Grad end Ulden i Klipphausen.

Ved Roth-Schönberg har Forholdet i Schæferiet for nogle Aar siden været næsten det modsatte af hvad Fors. nu yttre. Faarene vare smaae og langt fra uldrige, hvilket sidste ogsaa med temmelig Sikkerhed kan sluttes just af de røde Dren, som dengang fandtes og om hvilke Fors. nævner, at de endnu findes. Denne Farve vidner stedse om et

tyndt og mere gjennemfigtigt Skind, hvilket sjelden lader sig forene med synderlig Uldmængde paa den øvrige Krop. Et tykt Skind synes efter Naturens Love at være en af Betingelserne for megen og kraftig Uld, og attraaes desuden, fordi det gjør Dyret haardført; derfor har det nu i længere Tid været en af Kunstens store Opgaver, at frembringe Bæret af fin og elastisk Uld paa et tykt Skind. Uldfedtet i Roth-Schönberg havde vel ogsaa tidligere en gul Farve, men var ikke forbundet med svært flydende Fedt; tværtimod havde Faarene i denne bekjendte Stamme just Ord for at vaskes med Letthed. Den foldt-vaskede Uld, endogsaa den af Bædderne, var stedse meget fri for Fedt, og fik saavel derfor som for dens høie Fiinhed stedse blandt de høieste Priser paa Uldmarkedet i Dresden. Ved samme Leilighed blev det Spørgsmaal ofte opfattet, om Uldens høie Pris kunde erstatte Faarenes ringe Uldmængde i R.S. Schæferi? Man horte yttres: „was hilft der hohe Wollpreis, wenn ein Schaf nur 1 bis 1½ P Woll trägt?“ — Denne Faarestamme er imidlertid meget constant saavel i Legemsbygning som i Uldhaarenes gode Egenskaber, og fortjener med Ret Navn af ædel.

Hr. Gadegast, Eier af Thal ved Dschag, er en af de Schæferi-Eiere, som i hoi Grad har løst den ovenfor omtalte Opgave, at producere Faar, som forbinde fin Uld med et tykt Skind. Det omtales i Ferslevs Reise, at Bædderne ved Thal hele Sommeren igjennem holdes indespærrede, og dette dades; — med Ret eller ikke, er vanskeligt at afgjøre

i Almindelighed. Her er Stalden imidlertid hoi og lys, og Dyrene staae ikke bundne som staldfodrede Køer, men have Plads til at røre sig; derfor synes det mindre rimeligt, at Faarenes Sundhed kan lide under sliq Staldfodring end Køernes, hvilke, som bekjendt, meget ofte holdes indespærrede om Sommeren uden Skade. Men det er unægteligt, at naar Faar ikke slippes ud i det Frie og Ulden ikke udsættes for Sol, Støv og Regn, blive dens Epidser ikke saa sorte, sammenklæbes mindre af Fedt, og faae derved en for det uovede Die smuffere Textur. Tidligere gif Bædderne ved Thal stedse paa Græs om Sommeren, men Eieren mistede flere værdifulde Dyr derved, at der opstod heftigt Slagsmaal imellem disse mange Stridskæmper, hvorfor en og anden blev et Offer, førend Hyrden kunde lægge sig derimellem. Af samme Grund have de kostbareste Bæddere nu hvert sit Afslukke i Stalden. De øvrige Bæddere holdes samlede i een eller to Flokke, og Hr. Gadegast forsøger paa at hindre skadeligt Slagsmaal imellem dem, ved en Hund, som stedse gaaer imellem dem og som er dresjeret til, saasnart der begyndes en Kamp, at lægge sig derimellem og tugte de overmodige. Ganske sikkert gaaer den førnævnte Forf. forvidt, naar han antager, at Mangel paa fri Luft — thi frisk er Luften bestandig i de høie Stalde — skulde „virke skadeligt paa Nedaringens-Eyenen,“ saalænge Dyrene ere fuldkommen sunde! —

En ualmindelig stærk Fodring anvendes især paa Lammene til de blive 1½ Aar gamle, og for dem er

den vist uskabelig, om man just ikke derfor vil ansee saa stærkt Foder, som Hr. Gadegast giver, for tilraadeligt (dog syntes Lammene ved Thal 1843 ikke at være saa stærkt udfodrede som tidligere). Niemmedet dermed er, at bringe Aaringerne til den Størrelse, at de ved $1\frac{1}{2}$ Aars Alder ere udfodrede til Salg eller Avl. Derimod anseer Undertegnede det for tvivlsomt, om den Fremgangsmaade i Længden er hensigtsmæssig, at lade $1\frac{1}{2}$ Aars gamle Gimmere, saaledes som ved Thal, parres førend Kroppen har naaet sin fuldkomne Udvikling og Kraft.

Blandt de mange Bæddere, Undertegnede har hentet fra Saren, have saa været sundere og holdt sig saa godt, som de fra Thal, og dette synes ikke at bekræfte Hr. F's. Frygt for, at de ved en stærk Fodring i den tidligere Alder skulle blive ømfindelige og udsatte for Tab ved at komme til fremmede Steder.

Gadegast's Priis paa Udsætter-Jaar var i en lang Række af Aar steds 4 Pd'r pr. Stk., og endnu for ganske faa Aar siden 2 Pd'r, paa Grund af den store Credit, hans Schæferi har opnaaet.

Derimod er Naundorfs Schæferi, (tilhørende Kammerherre v. Planitz), som er blevet forædlet med Bæddere fra Thal, paa Modrenes-Side bygget paa en middelmaadig Grund, ligesom Hr. v. Planitz i tidligere Aar ikke skjænkede Schæferiet den Opmærksomhed, som ellers ansees for nødvendig; men i de sidste 10 Aar kan meget være forandret.

Om Nischwitz siges i F's. Reise, „at det ikke har andre saxiske Schæferier at takke for